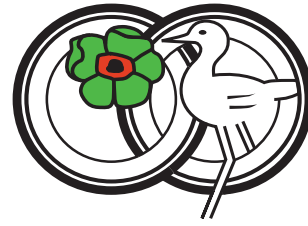

Jaargang 48 - nummer 1
Observatie is een uitgave van
Landschapsvereniging
De Kringloop Linne
www.dekringlooplinne.nl

LANDSCHAPSVERENIGING
De Kringloop Linne

Observatie

Veenmos Sphagnum (foto: Marianne Vos)

jan/feb 2021

Colofon

Voorzitter:

Jan Hermans, Hertestraat 21, 6067 ER Linne, 0475-462440

Secretariaat:

Marij Vossen, Bisschop Lindanussingel 4,
6041 LV Roermond, 0475-317501
secretariaat@dekringlooplinne.nl

Penningmeester:

Tom Storcken, Haverterweg 46, 6118 EC Nieuwstadt, 046-4854110

Het doel van de vereniging

*Landschapsvereniging
"De Kringloop" stelt zich
ten doel tezamen het
landschap te verkennen in
al zijn facetten en
zodoende liefde te kweken
voor natuur en heem.*

Bestuursleden:

Toos Bakker, Mgr. Nolensstraat 2, 6061 GK Posterholt, 0475-403801
Ans Homburg, Burton Jostweg 7, 6041 PG Roermond, 0475-531002
Lei Hulsbosch, Op het Kuilken 12, 6067 AK Linne, 0475-463239
vacature
Website: www.dekringlooplinne.nl

Redactie:

Jan Hermans, Ans Homburg, Marianne Vos
Vormgeving: Piëtro Cuypers
Observatie verschijnt zes keer per jaar
Kopij inleveren: redactie@dekringlooplinne.nl
Drukker: Editoo B.V. te Arnhem

De redactie is niet verantwoordelijk voor de inhoud van de artikelen en behoudt zich het recht voor om in overleg met de auteur artikelen in te korten. Overname van artikelen is toegestaan met bronvermelding.

Doe mee aan onze Observatie!

Abonnement / lidmaatschap:

Het lidmaatschap bedraagt minimaal € 12,- per jaar; over te maken op rekeningnummer: IBAN NL70INGB0004709759 ten name van "Landschapsvereniging De Kringloop". Het lidmaatschap wordt stilzwijgend verlengd, tenzij dit schriftelijk bij de secretaris of penningmeester wordt opgezegd vóór 1 december.

Werk ook mee aan Observatie en stuur uw foto's, artikelen, observaties, wetenswaardigheden of natuurbelevingen op naar: redactie@dekringlooplinne.nl
Uiterste inleverdatum kopij volgende Observatie: 1 februari 2021

Zie ook op de website het huishoudelijk reglement en ons privacybeleid (AVG)

Verenigingslokaal / binnenactiviteiten:

Centrale ruimte van Basisschool Triangel
Linnerhof 36, 6067 EJ Linne tel. 0475-462321

Buitenactiviteiten: deelname geschiedt altijd op eigen risico.

Inhoud

- 3 Beste leden van De Kringloop - Het Bestuur
- 4 Een Rubenstafereel en vier deugden - Marianne Vos
- 4 In het zonnetje - Het Bestuur
- 5 Elfen die de geschiedenis op z'n kop zetten - Het Bestuur
- 6 In de wolken - Maria Beelen
- 8 Een natuurlijke tuin in Linne - Jan Hermans
- 10 Een balkon driehoog-achter - Marianne Vos
- 12 Isenbruch - Hohbruch - IJzeren bos en Geleenbeek - Tom Storcken
- 14 Beverwaarnemingen - Leo Koster
- 16 Observatie van... - Marianne Vos

Beste leden van De Kringloop

Allereerst wens ik U en uw dierbaren namens het bestuur een gelukkig, maar bovenal gezond 2021 toe. Alhoewel we ons nog steeds in een Corona-crisis bevinden, gloort er hoop aan het einde van de tunnel. Vaccins zijn in aantocht en ik hoop van harte dat na uitvoering van het geplande vaccinatieprogramma, er weer een enigszins 'normaal' leven voor ons allen mogelijk is.

Eind november 2020 zijn we als bestuur weer bij elkaar geweest om ons te beraden op de situatie. Alle berichtgeving volgend hebben we gezamenlijk moeten vaststellen dat er in de eerste helft van 2021 nog geen activiteiten en bijeenkomsten mogelijk zijn. Wij hopen in mei 2021, wanneer we als bestuur de situatie weer opnieuw zullen evalueren, dat er een zodanige verbetering is opgetreden, dat we dan weer voorzichtig mogen gaan hopen en nadenken over een activiteitenprogramma voor de tweede helft van 2021.

Onze jaarvergadering, die normaal in februari wordt gepland, schuiven we vanwege de Corona-omstandigheden door naar de tweede helft van 2021. Jaarverslag en financieel verslag over 2020 worden afgewerkt en gecontroleerd, zodat deze in de jaarvergadering van 2021 geaccordeerd kunnen worden.

Ook als bestuur missen we enorm de contacten en het gezellig samenzijn met jullie allen en we gaan ervan uit dat dit voor vele actieve leden niet anders zal zijn. Om toch een vorm van contact te houden in deze moeilijke tijd, hebben we besloten om in 2021 een speciaal

(foto: Ans Homburg)

nummer van Observatie uit te brengen (het maart-aprilnummer). In de afgelopen weken heeft de redactie daartoe verschillende leden benaderd met het verzoek om iets te schrijven en te documenteren over het afgelopen, moeilijke jaar: een leuke ontmoeting, waarneming, beleving tijdens een wandeling in de natuur of in Uw tuin. Het is fantastisch dat velen zo enthousiast op onze verzoeken gereageerd hebben. Degenen die, dit al lezende, hun ervaring of beleving ook graag gepubliceerd willen zien, bieden wij deze uitgelezen kans. Ieders bijdrage is van harte welkom en de redactie wil zo nodig daarbij gaarne assisteren en helpen om Uw ideeën concreet te maken. We zijn er bovendien van overtuigd dat veel leden in creatief en kunstzinnig opzicht, royaal bedeed zijn. Neem per mail of telefoon contact op met een van de redactieleden wanneer U aan onze special 'voor en door leden van de Kringloop' ook een bijdrage wilt leveren.

Tenslotte, blijf gezond, trek erop uit, beleef Uw omgeving en geniet van de kleine dingen. Juist in moeilijke tijden kan rust en een hernieuwde beleving van en in de natuur je in balans houden. Er zijn dingen die je nu pas ziet omdat je er de tijd voor neemt. Probeer zoals Haemin Sunim, een boeddhistische monnik, zegt, te ontdekken dat er zich in iedereen een stille toeschouwer bevindt. Die stille waarnemer in jezelf kun je ontdekken wanneer je de rust neemt om te observeren en waar te nemen in het huidige moment. In de fundamentele stilte is die stille toeschouwer in ons getuige van alles in en buiten ons. Geniet daarom van de kleine dingen en deel ze met ons.

Namens het bestuur
Jan Hermans
voorzitter

Kerstwens

Het bestuur van Landschapsvereniging
De Kringloop wenst u
een gelukkig en voorspoedig 2021

Een Rubenstafereel en vier deugden

door Marianne Vos

Zo lang als ik me kan herinneren, ben ik min of meer in gevecht met mijn gewicht.

Het ene na het andere recept werd getest en als niet voldoende werkzaam aan de kant gezet.

Menigmaal besprong ik vol vertrouwen de weegschaal, om er diep teleurgesteld weer vanaf te stappen. Geen kilo, zelfs geen gram verschil. Beseffend dat mijn eetpatroon niet bepaald gezond was, nam ik een tijdlang dagelijks, met opzet en zonder enige gewetenswroeging, twee ijsjes met chocoladesnippers tot me. Dozen met de heerlijkste bonbons stonden overal in huis binnen handbereik en waren in een mum van tijd leeggegeten.

Nadat ik gestopt was met roken, gingen alle remmen pas echt los; ik at alles wat ik te pakken kon krijgen en dat in onfatsoenlijk grote porties. Menigeen stond vreemd te kijken als ik om extra frieten vroeg, of om het tweede toetje. Ik leek wel een voorraadkist; klep open en mikken maar.

De Griekse filosoof Plato kwam tot de conclusie dat een mens vier basisdeugden dient te ontwikkelen en toe te passen. Achtereenvolgens zijn dat; Voorzichtigheid, Rechtvaardigheid, Gematigdheid, Moed. Deze begrippen nemen sedert eeuwen ook in de Tarot een belangrijke positie in en in het dagelijks leven zijn ze zo volledig geïntegreerd, dat waarschijnlijk niemand zich er nog van bewust is. Dat mij de Gematigdheid bijzonder aanspreekt is logisch, daar kan ik een flinke portie van opscheppen.

Na lang volhouden (Moed) was ik van mening dat mijn persoonlijke strijd succesvol was geweest. Zo voor en na verving ik mijn kleding, omdat ze niet meer paste. Oh! Wat voelde ik me goed in mijn nieuwe velletje! Ik zag er zeker ook veel gezonder uit, dat kon welhaast niet anders.

Een vluchtige ontmoeting tijdens een wandeling zette me helemaal

terug op de originele stand.

Op een smal bospaadje kwamen mij twee forse dames tegemoet, vergezeld van een grote hond. Ik ging aan de kant om ze te laten passeren, hetgeen de vrouwen beoordeelden als angst voor de hond, maar het was corona waar ik bang voor was. (de Voorzichtigheid)

Ik dacht; nou zeg, die twee hebben een prompt stel billen en borsten en met die hond erbij kan het groepje model staan als klassiek Rubenstafereel.

Hoor ik dat de ene naar de andere roept; 'Alsof onze hond dáár zijn tanden in zou zetten! Die is zó mager, daar zit geen gram spek aan voor het arme beest'.

Daar sta je dan. Jarenlang mijn best gedaan om er kilo's bij te krijgen en dan zoiets!

Ik verzocht de goden dringend om Rechtvaardigheid.

---

in het zonnetje

Landschapsvereniging De Kringloop wil ook dit jaar een aantal leden in het zonnetje zetten.

Een dank-je-wel voor jullie trouw lidmaatschap.

We hopen dat jullie nog lang zullen genieten van onze activiteiten.

het bestuur

40 jaar lid:

Dhr. L.J. Raemaekers, Maasbracht
Mevr. E. Slabbers, Linne

Dhr. P. van Montfort, Linne
Mevr. E. Henrichs, Echt

25 jaar lid:

Dhr. J.M. van Lievenoogen, Heythuysen
Mevr. A. Kuypers, Ohe en Laak
Dhr. P.J.M. Wielders, Maasbracht.

Elfen die de geschiedenis op z'n kop zetten. Lokale historie vermengd met fictie

Marcel Verwijlen uit Sint Odiliënberg schreef en illustreerde een boek over de geschiedenis van Roermond en Roerdalen..., gezien vanuit elfenperspectief.

Graaf Reinald van Gelre verliest een veldslag en sterft in gevangenschap. Eeuwen later duikt hij in de gedaante van de pad Fainéant weer op en formeert een leger van staartpadden. Bij een oude Heksenlinde leidt het heksje Gabberdien een stagiare op, die moeite met vliegen heeft. Samen gaan ze de strijd aan met een heksenverklikster. Een achttiende-eeuwse roversbende neemt in de fantasie van het volk steeds groteskere vormen aan. In het woelige zestiende-eeuwse Roermond gaat een dwerg op zoek naar zijn identiteit; hij wordt daarbij geholpen door een duivel. Vierhonderd jaar later doet een archeoloog over hen een verschrikkelijke ontdekking. En in het water rondom Kasteel Daelenbroeck huist een grachtelf die iets te vieren heeft. Het zijn enkele momenten waarin elfen, heksen en andere wezens de geschiedenis van Limburg op z'n kop zetten. Wat is echt, en wat fake-news?

Uit het boek 'De juffrouw zonder kop en andere verhalen'.

Deze uitgave bevat 31 fictieverhalen geschreven vanuit de regionale geschiedenis. Ze is met veel humor en vaart geschreven en rijk geïllustreerd. Het boek kost €27,50 en is o.a. te bestellen op booxstore.nl, verkrijgbaar in de boekhandel en bij de auteur.

Titel: De juffrouw zonder kop en andere verhalen

Auteur: Marcel Verwijlen

ISBN 9789086665174

Rijk geïllustreerd

Uitgeverij Boekenplan

In de wolken

door Maria Beelen

Voor onze 4-jarige kleinzoon kleur ik een tekening in met mooi blauwe wolken boven een kinderboerderij en stuur deze ouderwets per post naar hem toe. Bij het eerstvolgende contact zegt hij: Oma dat klopt niet hoor want wolken zijn wit en de lucht is blauw! Met een glimlach geef ik hem uiteraard volkomen gelijk.

Maar waarom is de lucht blauw en zijn wolken wit of grijs? Mijn grijze hersencellen zijn het een beetje kwijt! Beginnen we met de moeilijkste vraag: waarom is de hemel blauw? Tenminste als er geen wolken zijn!

Om de aarde te bereiken, moet het witte zonlicht eerst door de atmosfeer (dampkring) heen. De atmosfeer is een laag van gas rondom onze aarde die bestaat uit gasmoleculen. Het licht botst tegen deze moleculen aan waardoor het alle kanten op wordt gestuurd (verstrooiing) Maar niet elke kleur wordt evenveel verstrooid, geel en rood worden bijvoorbeeld nauwelijks verstrooid en stralen daarom door naar de aarde. Het blauwe licht echter wordt veel meer verstrooid omdat de golflengte van dit licht korter is, waardoor het zich over de hele atmosfeer verspreidt en onze aarde van alle kanten bereikt. Daardoor zien wij de hemel als blauw.

Een tegenstelling: astronauten zien in het heelal een zwarte hemel met een witte zon. Dat komt omdat in het heelal geen gasmoleculen zijn en het licht dus niet verstrooid wordt.

Maar dan de wolken! Weet u dat 50% van ons aardoppervlak steeds bedekt is met wolken? Soms lijken het net schaapjes, maar een andere wolk heeft meer de vorm van een gezicht, of je ziet er een dier in. Zijn de wolken wollig wit, dan zullen ze de zon niet lang tegenhouden en

dan weet je ook dat het droog blijft. Als de hemel echter grijs, donker dreigend wordt, nemen we aan dat het gaat regenen, dus nemen we een paraplu mee als we naar buiten gaan! Tot op zekere hoogte wordt zelfs ons sociale leven op het weer aangepast.

De filosoof René Descartes (1596-1650) schreef: aangezien het nodig is de blik op de hemel te richten om wolken waar te nemen, beschouwen we ze als de troon van God. Wie kent overigens zijn memorabele uitspraak niet 'Cogito ergo sum' - Ik denk, dus ik ben.

Over dit filosofische gedachtegoed zouden we tijdloos kunnen brainstormen, maar het heeft niets met wolken te maken.

Het ontstaan van een wolk is onderdeel van de waterkringloop. Als water verdampt uit oceanen of rivieren, vormt het onzichtbare waterdamp. De waterdamp stijgt op en hoe hoger het komt, hoe meer het afkoelt. In de troposfeer - dat is de onderste laag van de dampkring - koelt de lucht af met ongeveer één graad Celsius per honderd meter.

Als de lucht voldoende is afgekoeld, bereikt het zijn verzadigingspunt. Dat is de temperatuur waarbij gelijkblijvende dampdruk optreedt. Op dat moment wordt de damp verdicht tot kleine waterdruppels. Wanneer er voldoende gecondenseerd zijn, zien wij dit als een wolk. Als de wolk 'zwaar' genoeg is geworden, valt er regen of sneeuw naar beneden en begint de kringloop opnieuw met het vormen van een nieuwe wolk.

Vier hoofd categorieën van wolken waaruit vele variaties en combinaties mogelijk zijn.

1. Cirrus wolken. Het woord cirrus betekent haarlok in het Latijn. Dit zijn wolken die door de vrieskou

hoog in de atmosfeer bijna alleen bestaan uit ijskristallen, waardoor ze een helder wit uiterlijk hebben. Zichtbaar als dunne, piekerige wolken, windveren, of sluierwolken, zo dun dat ze wel het zonlicht nog doorlaten. Ze komen voor op een hoogte tussen zes en twaalf kilometer.

2. Cumulus wolken. Het woord cumulus is Latijn voor hoop of stapel. Dit zijn de scherp omlinjnde, helder witte stapelwolken die lijken op grote rookpluimen van katoen. Ze zijn aanwezig boven de 500 meter tot zo'n 2000 meter en bestaan dan ook uit waterdruppeltjes.

3. Stratus wolken. Stratus betekent in het Latijn: deken. Dit zijn de egale, dikke, grijze wolken die lijken op mist maar niet de grond raken. Zoals u kunt raden zijn dit lage wolken, aanwezig tussen ongeveer 110-2000 meter.

4. Nimbus wolken. Het woord nimbus betekent regen in het Latijn, dus dit zijn de donkere wolken die regen produceren. Ze ontwikkelen zich veelal verticaal, zijn groot en reiken hoog, tussen de twee tot wel zestien kilometer.

De invloed van wolken op ons klimaat.

Prof.dr.ir. H.W.J. Herman Ruschenberg, hoogleraar T.U. Delft, doet research naar de rol van wolken en stofdeeltjes in de atmosfeer en zoekt verklaringen voor hun aandeel in de klimaatverandering. 'Een van de grootste uitdagingen voor de mensheid', aldus de hoogleraar.

Volgens hem is er nog veel te weinig bekend over de cruciale rol van wolken in het proces van klimaatverandering. Wolken weerkaatsen zonlicht aan de bovenkant en houden warmte vast aan de onderkant. Over die stralingsinteractie – zonnestraling naar de aarde en uitstra-

Cirrocumulus stratiformis (foto: Marianne Vos)

ling van warmte – is nog onvoldoende bekend stelt hij. Zo ook over de functie van stofdeeltjes, aerosolen, in de lucht. Hoe beïnvloeden stofdeeltjes de vorming van waterdruppels in wolken waardoor het wellicht sneller gaat regenen? En hoe draagt toenemende industrialisatie bij tot meer stof in de

lucht, meer uitstoot van chemische vervuiling of broeikasgassen? Zorgt een stijgende temperatuur voor meer of minder bewolking en leidt dat tot meer of minder opwarming? Veel vragen en te weinig antwoorden, nog genoeg te doen dus!

Wij mensen praten graag en vaak

over het weer en over het algemeen zien we het liefst een blauwe hemel. Maar de variabele wolkenhemel is zeker de moeite waard om te bekijken. En bedenk, zonder wolken geen regen en zonder regen geen leven!

Rabobank Clubkas Campagne

Donatie-actie voor verenigingen en stichtingen

Door het uitbrengen van Uw stem op Landschapsvereniging “De Kringloop” Linne heeft de vereniging een financiële bijdrage ontvangen van € 308,30.

Wij willen U hartelijk danken voor het uitbrengen van Uw stem(men).

Het Bestuur

Een natuurlijke tuin in Linne

door Jan Hermans

deel 1 Inleiding

Een 'tuin' om nooit te vergeten

De tuin heeft mijn hele leven lang een belangrijke rol gespeeld. Naarmate mijn leeftijd voortschrijdt, wordt de rol van de thans aanwezige natuurrijke tuin steeds belangrijker. Toen ik nog in het onderwijs werkte, functioneerde de tuin als een geweldige afleiding en ontspanning om na weer de zoveelste eindeloze vergadering even af te kicken en te ontspannen. Thans loop ik elke dag enkele malen door de tuin, proef de sfeer van het jaargetijde en observeer de planten en dieren die zich openbaren.

Mijn allervroegste herinneringen aan de tuin gaan terug tot mijn kindertijd. Onze tuin was 'de grootste' tuin van Linne, want waar hij ophield begon het kleinschalige cultuurlandschap van akkers, weilanden en boomgaarden. Dit kleinschalige cultuurlandschap ging vloeiend over in de Maasuiterswaarden van de Linnerweerd.

De naaste burens (enkele boerderijen) lagen tientallen meters van ons vandaan, gescheiden door een weiland met bloemen, waar af en toe enkele koeien of een paard graasden. Vervolgens een ouderwetse boomgaard met heerlijke sterappeltjes, nooit bespoten en met knoestige oude bomen en daaronder gras en kruiden.

Aan het einde van onze tuin maakte ik al vroeg in mijn jeugd kennis met de vogels van het kleinschalige boerenland: in de zomer was de lucht gevuld met de onvermoeibaar zingende Veldleeuweriken, kluchtjes Patrijzen waren heel gewoon waarbij ze af en toe een zaadje kwamen pikken in onze moestuin, Ringmussen, Groenvinken, Geelgorzen en Boerenzwaluwen waren gemeengoed. In september verza-

(foto: Jan Hermans)

melden honderden Boerenzwaluwen zich op de draden die de houten elektriciteitspalen verbonden. In de appelboomgaard klonk jaarlijks de roep van de Koekoek en soms het jodelen van de Wielewaal en in de toen nog echte winters verbleven er tientallen Kramsvogels, Koperwieken en Kepen. In deze sfeer ontdekte ik de alom aanwezige natuur, in een rustig tempo, leerde met het boekje 'Wat vliegt daar?' al snel alle vogels kennen en genoot van hun zang. Wanneer in de ontluikende zomer de wind uit het Maasdal waaide, vulden de melodieën van de tientallen zingende Nachtegalen het huis en meerdere malen viel ik in slaap bij het geluid van duizenden Groene kikkers, die in die tijd de diverse oude Maasmeanders bevolkten. Ongetwijfeld werd hier de kiem gelegd voor mijn interesse en dorst naar kennis over de natuur. Helaas is van deze wereld niets meer over en ik prijs me gelukkig het meegemaakt te heb-

ben, alhoewel thans de bitterheid overheerst, want dit fantastische cultuurlandschap waarin mens en natuur met elkaar samenwerkten en verbonden waren, ging voor altijd verloren.

In deze jaren hadden mijn ouders, zoals toen gebruikelijk, een kleinschalige moestuin afgewisseld met enkele graslandjes (voor de bleek) en wat borders met vaste planten. In de moestuin scharrelden kippen, enkele eenden en fazanten. 's Avonds werden deze binnen een omheining gedreven. Ook was er een Buddleia waarvan in de bloeitijd de takken 'doorbogen' vanwege de onwaarschijnlijke aantallen vlinde: tientallen Groot koolwitje, Citroentje, Dagpauwoog en Kleine vos vlogen bij verstoring als wolken bonte vlinders omhoog. Het was een feest voor mij. Hoe anders zijn deze aantallen nu....

Door mijn gestage, snelgroeïende interesse en kennis van de natuur kon ik mijn vader al snel overtuï-

gen dat er een vijvertje moest komen. Zo is in al die jaren met wisselend succes ervaring opgedaan en bestaat mijn tuin thans uit een natuurrijke tuin met diverse moerasjes, vijvertjes, heggen en solitaire bomen. Veel planten zijn gezaaid en soms verworven bij een heemplantenkweker. Een voorlopige inventarisatie laat een lijst zien van tussen de 400 à 500 soorten. De rijkdom aan insecten en vogels valt op en in de komende nummers van Observatie, wil ik steeds een bepaald onderdeel van de tuin aan U voorstellen.

Een bepaald type natuurtuin

Het belangrijkste uitgangspunt bij mijn aanleg en beheer is, dat ik geen ingrepen doe in het oorspronkelijke reliëf en de bodem. Het streven was naar een bepaald type natuurtuin, waarbij geen mest werd aangebracht en er geen kalkrijk of kalkarm zand werd aangevoerd. Alleen die soorten zijn uitgezaaid of geplant die er ook konden groeien of aarden. Bij de vijvers en moerasjes is soms wat leem aangebracht om de oevers niet te laten uitspoelen.

Mijn beheer stoelt op een halve eeuw verworven kennis van flora en vegetatie en hun milieuvorwaarden, zowel in Nederland als in tal van andere landen vooral Frankrijk, Ierland, Duitsland en Scandinavië en op de vele discussies die ik daarover had met mijn grote leermeester Victor Westhoff. We bezochten elkaars tuinen vaak en wisselden planten en ervaringen uit. Verder heb ik mij laten leiden door de volgende vier uitgangspunten:

1. Ik wilde me niet beperken tot de in Nederland inheemse soorten; mijn tuin is dus geen heemtuin! Nederland heeft immers geen natuurlijke oost- en zuidgrenzen. Alhoewel het grootste deel van de soorten in de diverse 'biotoopjes' bestaat uit inheemse soorten, heb ik de tuin op diverse plaatsen verrijkt met uitheemse planten, die overeenkomstige ecologische voorwaarden verlan-

gen en thuishoren elders in Europa. In de tuin dicht bij huis groeien siergewassen (vaste planten) en inheemse wilde planten zusterlijk dooreen.

2. Ik streef naar een toestand, vooral in de natuurrijke tuin, waarbij de bloei gespreid is over een zo groot mogelijke periode, van januari tot november. Ook van belang voor het aantrekken van insecten en vogels.

3. De opzet is voorts een harmonisch en esthetisch optimaal tuinbeeld te realiseren.

4. Een ander streven is de bodem grotendeels met plantengroei bedekt te houden. De planten zijn op zekere hoogte vrij om met elkaar te concurreren, bij elkaar te staan en anderen ook een plek te gunnen.

Alleen op een dergelijke wijze krijgen planten de kans, zich te vermeer-

nigvuldigen en hun eigen aard (epharmonie genoemd) en persoonlijkheid te ontwikkelen.

Iedere tuinier zal begrijpen dat dit nobele principe wel zijn grenzen kent. Paal en perk wordt in mijn tuin gesteld aan mateloos opdringende cohorten van Klimop, Zevenblad, Hondsdraf, Boszegge en Kleefkruid. Ook wilde grassen worden op de meeste plekken bestreden maar incidenteel bewust gehandhaafd.

Hopelijk zal mijn tuinserie U inspireren: schrijf ook eens over Uw tuin en meld waarnemingen of ervaringen met planten of dieren uit Uw woonomgeving. Misschien is het ook de opmaat om Uw tuin natuurrijker te maken en een klein mini-hotspotje te creëren van biodiversiteit.

(foto: Jan Hermans)

Een balkon driehoog-achter

door Marianne Vos

Deel 1: welkom in mijn habitat

Mijn balkon op driehoog-achter biedt zicht op de Hambeek, waar afhankelijk van het jaargetijde, diverse watervogels het uitzicht verlevendigen. Futen en Aalscholvers duiken er naar vis, een koppel Knobbelzwanen verdedigt met klapperende vleugels zijn territorium bij de landing van soortgenoten. Grijsbruine, juveniele Zwarte zwanen zwemmen onder toezicht van hun ouders de beek op en af. Waterhoentjes leven er onbekommerd, ook al worden ze wel eens ruw opgejaagd door Meerkoetjes. Af en toe dobbert Dodaars op de lichte stroming en 's winters worden soms Brandganzen gezien, soms vergezeld door Wilde eenden.

Roerloos staan Blauwe reigers in het ondiepe oeverdeel van de beek om in actie te komen zodra ze een kikker of een vis spotten. Hoe groot een vis ook is, een Blauwe reiger manoeuvreert hem zodanig, dat hij met de kop voorop in zijn keel verdwijnt. Ook muizen die binnen snavelbereik op de oever scharrelen, ontkomen niet aan een flitsende aanval. Als Blauwe reigers verstoord worden, vliegen ze onder luid, verontwaardigd gekras met trage, elegante vleugelslagen op. Zilvermeeuwen, die meestal hun kostje bijeenzoeken aan de vele waterplassen rond de stad, zoeken 's winters tussen de bebouwing naar iets van hun gading. Het zijn vogels die puur voor hun plezier lijken te vliegen; hun luchtacrobatiek is fantastisch.

Een regenachtige periode wordt aangekondigd door vissen die dan vlak onder de waterspiegel zwemmen en geregeld kleine sprongetjes maken om laagvliegende insecten te vangen. Ook aan beweeglijke vliegjes, die groepsgewijs als zogenaam-

de 'dansende wolk' boven de beek hangen, kan men in de lente en zomer het weer voorspellen; ze worden vlak voor een regenbui actief. Het zijn mannetjes *Anthomyia pluvialis* die in de volksmond als regenvliegen worden aangeduid. Ze danken hun naam aan de Romeinse regengod Pluvius, een 'nevenfunctie' en tevens de tweede naam van oppergod Jupiter.

In de 14de eeuw werd vanaf de Roer, ter hoogte van het midden van de huidige Kapellerlaan, via het centrum van de stad tot aan de Maas, een nevengeul gegraven. De originele loop bleef bestaan en kreeg de naam Hambeek. Het nieuwe traject werd onderdeel van de Roer. In 1290 had de Roer verscheidene waterbouwkundige werken om de waterkracht van de snelstromende rivier optimaal te benutten. Daartoe behoorden vier watermolens en twee sluizen. Om het vrijwel jaarlijks terugkerende probleem van wateroverlast in het stadscentrum te stoppen, werd in de vorige eeuw tussen de Roer en de Hambeek, die ruim twee meter lager haar bedding heeft, een balgstuw geconstrueerd, waarmee de watertoevoer richting centrum gereguleerd wordt.

Een balgstuw bestaat uit een dikwandige rubberband, die gevuld is met lucht en in verbinding staat met een ingenieus reguleringssysteem. Door het sterke verval wordt de balg enigszins ingedrukt waardoor er via de Hambeek meer Roerwater afstroomt naar de Maas. De hoogte van de balg kan mechanisch worden aangepast aan het gewenste stuwpeil. De balgstuw van Roermond bestaat onder andere uit twee rubberbanden van elk 28 meter en kreeg de naam 'Balgstuw Hoge Bat'.

Ten behoeve van migrerende vissen

werd in 1980 parallel aan de balgstuw een vistrap aangelegd. Al snel bleek dat de constructie niet voldeed – ze was te steil – en er volgden meerdere aanpassingen. In de jaren vooraf waren al diverse maatregelen genomen om de eens door de kolenindustrie sterk vervuilde rivier, weer aantrekkelijk te maken voor vissen. Inmiddels komen zo'n veertig vissoorten voor in de Roer, waaronder Zalm, Baars, Rivierprik en Beekprik. Vissen vormen de beste indicatoren voor een goede waterkwaliteit, waarvan ook andere mechanismen profiteren, zoals onder meer libellen.

Vanaf mijn balkon heb ik uitzicht op de jaarlijks breder wordende kruin van een *Prunus*, die net niet in de tuin van de benedenburen staat. Vroeg in het voorjaar ontspruiten de eerste blaadjes, al spoedig gevolgd door tere, witte bloesemknoppen. Zodra de eerste warme zonnestrallen de knoppen aanraken, volgt er een magnifieke explosie van witte bloesem. Met wat fantasie hóór je hoe de knoppen openbarsten.

Afhankelijk van de tijd van het jaar vinden verschillende soorten vogels er beschutting en voedsel; Roodborstjes en meesjes jagen er op insecten; een koppel Goudvinken dat jaarlijks in een conifeer van andere benedenburen nestelt, speurt vanaf de Kerspruim of de kust vrij is, eer ze hun jongen voeren. Voordat de vogelziekte 'het geel' (*Trichomonose*) zijn dodelijk werk verrichtte, werd de *Prunus* 's winters en in het voorjaar druk bezocht door Groenlingen.

In de toppen van de twee *Ratelpopulieren* aan de deels beboste overkant (Hammerveld-Oost) zit vaak een groep Zwarte kraaien luidruchtig te krassen. Soms zijn het Eksters die de dienst uitmaken. Hoog in de

---

lucht cirkelen Buizerds op de thermiek, zich kenbaar makend met hun typerende, klaaglijke roep. Een biddende Torenvalk was ooit geen zeldzaamheid, maar wordt zelden nog gezien. Roofvogels worden weliswaar door andere vogels goed in de gaten gehouden, maar gedood. In het broedseizoen is van gedogen geen sprake meer. Onder luid misbaar en met felle groepsaanvallen wordt iedere roofvogel verdreven.

Laag over de Hambeek flitsen af en toe metaalblauwe schimmen; onmiskenbaar IJsvogels die in de veilige omgeving van de balgstuw hun broedplaatsen hebben.

De wandelpaden ter weerszijde van de Hambeek vormen een mooie wandelcorridor voor de bewoners van Roermond-Zuid en elders. Sinds onze gedragingen mede worden bepaald door een pandemie, profiteren veel thuiswerkenden van de gelegenheid om door een wande-

ling te ontspannen. Voorheen vormden de paden vrijwel uitsluitend het domein van de tweevoetige *Homo sapiens* en de viervoetige *Canis lupis familiaris*. Van beide soorten bestaan talloze variaties; klein en groot, breed en smal, slank tot volslank, langharig als kortharig. In de regel vormen ze een koppel. De tweevoeter commandeert maar de viervoeter reageert niet. Hij wéét dat zijn baasje braaf volgt.

In de volgende aflevering; de schaapskudde en het waterschap

Welkom in mijn habitat! (foto: Marianne Vos)

Gebieden Isenbruch-Hohbruch-IJzeren bos en Geleenbeek-Vloedgraaf

Putters CC BY-SA 2.0 (foto: Imran Shah)

door Tom Storcken

In dit verslag geef ik een overzicht over de jaren 2018, 2019 en 2020 van vogels die Thea en ik hebben waargenomen in de bovengenoemde gebieden. Misschien hadden het nog meer soorten kunnen zijn, maar we zijn met tussenpozen gaan kijken en luisteren en voorop stond eigenlijk het genieten. Dat het aantal soorten in 2020 hoger is, ligt waarschijnlijk aan het feit dat we dat jaar de betreffende gebieden vaker bezochten.

Het gebied Isenbruch – IJzeren bos – Hohbruch wordt beschreven in Observatie van maart/april 2019

en in het verslag van de voorjaars-excursie door Leo Koster in Observatie juli/augustus 2019.

In februari 2018 hebben we vijf dagen Kraanvogels te gast gehad in het gebied tussen Gülickshof en Schalbruch, ook wel Am Eiländchen genoemd. In november 2020 kwamen zo'n vijftig Kraanvogels overvliegen, zonder te landen. De Blauwe kiekendief laat zich ieder jaar meestal zien tussen het Hohbruch en het IJzeren bos, vliegend langs bosranden en weilanden.

Twee Appelvinken heb ik de eerste keer gezien in maart 2020 in het bosgebiedje links van de varkens-

stal bij Isenbruch, richting IJzeren bos. Ook de Grote, Middelste en Kleine bonte specht, evenals de Groene specht zijn in dit gebied regelmatig te bewonderen. In de winter zijn er soms tot wel vijfendertig Grote zilverreigers te zien in de buurt van Am Eiländchen, maar ook in de weilanden van het Hohbruch. Op 14 maart 2020 waren er ook drie Kleine zilverreigers in de buurt van Am Eiländchen. Voor ons toch wel bijzonder, want je ziet deze vogels normaal in het westen van het land in de buurt van de kust en de Wadden. De Blauwe reiger is jaarrond overal aanwezig. Op

18 maart 2020 was er in het IJzeren bos een bijzondere gast; de Raaf. Eerst was hij alleen te horen maar daarna ook te zien terwijl hij overvloog. Ook de dag erna was hij er. Wat in 2020 ook opvalt is het grote aantal Roodborsttapuiten. In de buurt van de Middelsgraaf, maar ook bij de Gülickshof en in het Hohbruch zitten diverse paartjes. Wat ook niet onvermeld mag blijven, is de waarneming van de Watersnip. In 2018 was de vogel in het poelengebied op de grens van het IJzeren bos met Duitsland. Hier was hij toen te bewonderen terwijl hij zijn typerend ‘blatend’ geluid ten gehore bracht. Dit geluid wordt veroorzaakt door de in de luchtstroom resonerende stijve buitenste staartpennen. Afgelopen maart, terwijl ik door de natte graslanden van die omgeving liep, viel me zijn gestreepte kop op, die net boven het gras uitstak. Via wat omwegen kon ik deze steltloper steeds korter benaderen tot op zo’n vijf meter afstand. Daarna toch maar weer voorzichtig achteruit gelopen om deze overblijvende broedvogel niet verder te storen. Op 5 april jongstleden, terwijl we braakliggende velden afspeurden aan de rand van het IJzeren bos, ontdekten we er voor de eerste keer twee mannetjes Beflijsters. Heel duidelijk was het witte halve maantje te zien op hun borst. In Nederland is het alleen een doortrekker, op weg naar zijn broedgebied. In mei zien we dat het Steenuiltje weer terug is in de uilenkast vlakbij Isenbruch. Boomklover, Boomkruiper en Grasmus zijn vogeltjes die goed te bewonderen zijn in het IJzerenbos. Havik en Buizerd zijn regelmatige broedvogels in dit gebied. Wat steltlopers betreft, is de Kievit in het Hohbruch in het voorjaar altijd te zien, terwijl we het Witgatje voor de eerste keer in 2020 ontdekten. Ook Canadese gans, Grauwe gans, Knobbelzwaan, Nijlgans en Aalscholver zijn regelmatig te bewonderen. Kleine mantelmeeuw en Kokmeeuw zien we er af en toe,

terwijl Wilde eend altijd en overal te vinden is.

Andere opvallende gasten zijn: Fluiter in april 2020; Keep in februari 2019; broedende Kleine karekiet in de rietkragen van het Hohbruch. Koekoek, Koperwiek en Kramsvogel zijn er vrijwel ieder jaar. Echte hoogtepunten vormen natuurlijk de Nachtegaal en de Wielewaal, die beide op diverse plaatsen in dit gebied zijn te vinden, ook als broedvogel. Nog een paar leuke vogels zijn de Snor en de Spotvogel, in mei 2020.

Natuurlijk zijn er ook nog de Fazant, Patrijs, Fitis, Geelgors, Gierzwaluw, Holenduif, Paapje, Putter, Ransuil en in mei 2019 de Sperwer, Torenavalk en Veldleeuwerik. Vooral in het gebied rondom de Middelsgraaf: Zanglijster, Zwarte Roodstaart en Zwartkop. Dan heb ik nog niet een groot aantal soorten genoemd die zo veel voorkomen dat je ze bijna zou vergeten, zoals Ekster, Gaai, Groenling, Houtduif, Matkop, Roodborst en Staartmees. In dit gebied noteerden we 52 soorten in 2018 en telden we 28 soorten, in 2019 waren het 48 soorten en in 2020 kwamen we aan 71 soorten. In totaal hebben we 82 verschillende soorten vogels genoteerd.

De beekdalen van Geleenbeek en Vloedgraaf worden beschreven in Observatie van maart/april 2020. Van dit gebied heb ik alleen voor 2019 en 2020 waarnemingsdata. In het gebied vanaf ’t Hout richting waterpompstation zijn regelmatig een of twee IJsvogels te zien. Ook Grote gele kwikstaart en Witgatje zijn hier te gast. In de velden langs de Geleenbeek zijn diverse Veldleeuweriken regelmatig te zien en te horen. In januari 2020 zaten op de velden bij de Geleenbeek ongeveer vijfendertig Taiga- en Toendra rietganzen. In maart van datzelfde jaar zat een paartje Roodborsttapuit bovenop de heggen langs de Geleenbeek. Dit is in dit gebied volgens mij voor de eerste keer. Ook de Grasmus hebben we hier al ge-

zien. In april 2019 vlogen er tientallen Boerenzwaluwen en Huiszwaluwen af en aan over de Geleenbeek, vooral in het gebied tussen Het Spaorhutje en de Plukwei. Een waar feest om te zien. Op 6 april een foeragerende Beflijster bij poelen vlakbij Spaorhutje (zie ook 5 april 2020, IJzeren bos). Vlakbij vliegen drie Witgatjes op. Aalscholver, Blauwe reiger en Grote zilvereiger, Canadese en Grauwe gans, Nijlgans en Krakeend zijn regelmatige gasten. Ook soorten als Meerkoet, Oeverpieper en Waterhoen, Witte en Gele kwikstaart en Kievit zijn regelmatig te zien. Bij de plukweide zitten zeker zes paartjes Geelgors in de struiken en bomen en ook nog enkele solitaire mannetjes. Een waar genot. De Nachtegaal zit vrijwel ieder jaar in de buurt van de spoorlijn. Ook veel voorkomend zijn hier Putters, Staartmezen en Spreeuwen. De Buizerd wordt vooral langs de Vloedgraaf gezien, evenals Grote bonte en Middelste bonte specht. In juni 2020 namen we de Spotvogel en de Tuinfluiter waar bij de Vloedgraaf. Op de weilanden en akkers rondom de Geleenbeek, vooral tussen VDL Nedcar en de Geleenbeek zijn Reeën kind aan huis. Regelmatig zijn er groepjes van zo’n vier of vijf dieren te zien. Natuurlijk zitten hier nog meer vogels zoals Vinken, mezensoorten, Houtduif, Holenduif, Groenling, Merel, Roodborst en Torenavalk. In 2019 hebben we 34 soorten geteld en 63 in 2020. In totaal 70 verschillende soorten. Duidelijk is, dat het gebied bij de Geleenbeek steeds meer vogels aantrekt. Bij de Vloedgraaf was dit al het geval omdat dit gebied ouder is.

Degenen die interesse hebben in de soortenlijst met eerste waarnemingsdata, kan uiteraard contact met mij opnemen.

Beverwaarnemingen

Bever (foto: Olaf Op den Kamp)

door Leo Koster

Mijn eerste levende Bevers heb ik waargenomen in de Roer in Voorstad St. Jacob op 18 april 2012. Een echtpaar, ze zwommen naar elkaar en begroetten elkaar door te ‘neuzen’. In 2020 heb ik geregeld de Grootte Stadsweide bij Roermond bezocht en niet alleen voor planten of vogels, maar met name voor ons grootste inheemse knaagdier; de Bever. Het oorspronkelijke landschap van de Stadsweide is enorm veranderd. De Roer stroomde er doorheen, tot 1792 maakte deze rivier een grote bocht om Roermond om ter hoogte van Leeuwen in de Maas uit te monden. Eens was dit de weidegrond voor hoornvee van de inwoners uit Roermond; via de stadspoort dreven stadskoeherders, tegen betaling, de koeien naar ‘de groote weide aan den ticheloven’, langs de Molengrind en naar Lisbonne, het huidige gebied met de

vele Canadese populieren. In 1579 graasden er nog 167 koeien in de Grootte Stadsweide. De huidige Stadsweide met een totale oppervlakte van 118 ha ligt in het terrasland van de Maas en is sinds 2006 in beheer van Staatsbosbeheer en werd in 2013 flink onderhanden genomen. Er werd een meestromende nevengeul gegraven met een lengte van 2600 meter; ze voert Maaswater van bovenstrooms naar benedenstrooms, een verval van 2.70 meter. Door deze aanleg verdwijnt de barrière van de stuw voor visoptrek. De Oude Roer (Leigraaf langs de Molengriend) stroomt ook door dit gebied. De Grootte Stadsweide staat bekend om zijn Canadese populieren. Op 28 maart 2020 stonden er nog 168 Canadese populieren, waarvan 90 nog intact, 68 zijn er door bevers aangeknaagd, zeven liggen er plat op de grond of over de nevengeul en twee zijn er aangetast door grote Tonderzwam-

men. Andere jaren heb ik hier IJsvogels geobserveerd, nu is het de beurt aan de Bever. De stroom- of nevengeul heb ik diverse keren ’s avonds in beide richtingen afgelopen over een afstand van globaal 1100 meter. De waarnemingen heb ik te danken dat ik alleen op stap ging, uiterst voorzichtig en omzichtig langs de nevengeul liep. Een goed belopen paadje is er niet en de ruige vegetatie staat tot aan mijn schouders. Hieronder volgt een cumulatie van de mooiste beverwaarnemingen langs de nevengeul. Op 16 juni 2020 zo rond 21.30 uur wandel ik tot het grindpad en ga naar links en wandel over de nevengeul, achter de tweede aftakking ga ik weer naar links. Deze aftakking beschikt niet over een regelbaar inlaatwerk, maar over twee grote duikers die zorgen voor afvoer van Maaswater. Voorbij een bocht een duidelijke rimpeling in het water, het is inderdaad een Bever. De klei-

ne kraaloogjes bekijken me wel, maar zo te zien is hij niet bang, tussen de sterke klauwen van de voorpoten houdt hij wat eetbaars vast, een schitterend gezicht. Verderop zie ik weer een rimpeling, het blijken twee jonge Bevers te zijn, niet van dit jaar. Zij gaan de oever op en eten van de vegetatie. Even later zwemt een Bever me voorbij, kruipt de kant op waar de jongen zitten, er wordt even 'geneusd' en de oudere gaat weer het water in en zwemt stroomafwaarts. Dan valt mijn oog op een Bever die al wel redelijk ver van de nevengeul verwijderd is, via een beverkanaaltje is deze richting een Canadese populier gezwommen en op de kant geklommen. Ik hoor hem duidelijk knagen aan takjes. Als ik verder langs de nevengeul struin, zie ik een andere Bever, doch deze slaat met zijn staart op het water. Door deze waarschuwing waggelt de andere Bever bij de Canadese populier weer via het beverkanaaltje naar de nevengeul. Deze zwemt hier wat rond en besluit dan weer het kanaaltje op te zoeken en het land weer op te gaan waar hij net ook al was. Dan zie ik duidelijk langgerekte tepels die bijna het gras raken, het is een vrouwtje die waarschijnlijk jongen heeft, want de werptijd ligt in mei/juni. Onvoorstelbaar mooie momenten.

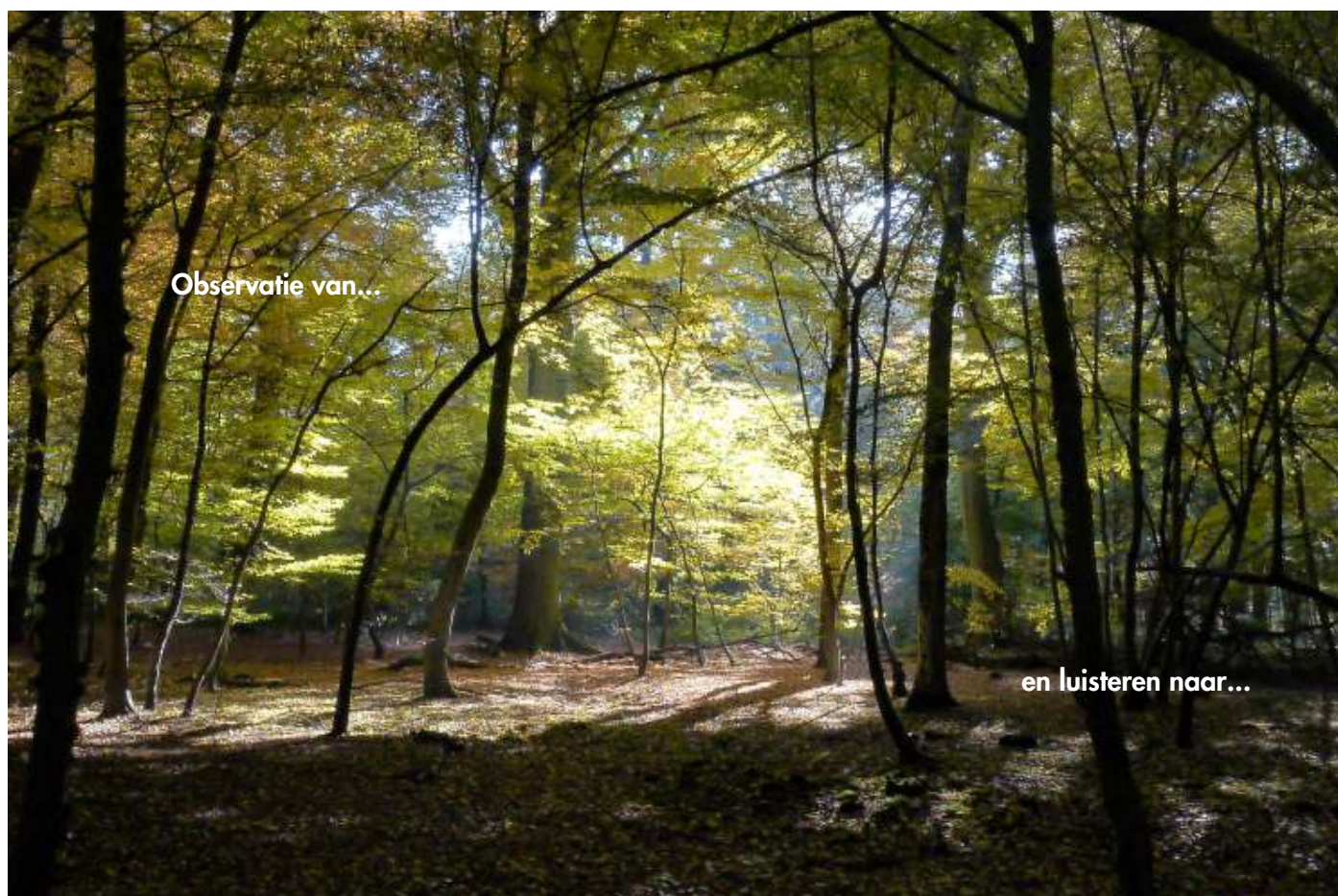
6 juli 2020. Rond 20.00 uur de eerste Bever, het is een jong van vorig jaar. Ik nader hem van achteren, heeft me niet in de gaten, verder door zie ik ook nog een volwassen Bever. De jonge Bever eet van grassen en dunne takjes. Hierbij gebruikt hij heel fraai de voorpoten. Beide Bevers houden zich op in de omgeving van een groot belopen hol. Ik ga wat verder van de geul vandaan om de kleine niet te vertrouwen. De volwassen Bever vreet aan een Zwarte els. Het blijft uitkijken geblazen om zo dicht langs de nevengeul te struinen. Op veel plekken zijn gaten zichtbaar van de ondergrondse burchten van de Bever, takkenburchten zijn er niet meer te vinden. In de buurt

van een verlaging langs de nevengeul zie ik een volwassen Bever met groen in zijn bek, zwemt naar een plek met Grote brandnetels waar zich het hol bevindt. Het groen kon wel eens voor de jongen bestemd zijn. Ik wandel verder, maar dan stroomafwaarts, de schaduw van mij bereikt de overkant en 'wandelt' met me mee. Ik denk dat hier in de nevengeul één beverfamilie woont bestaande uit het ouderpaar, twee jongen van vorig jaar en jongen die nu geboren zijn.

10 juli 2020. Om 19.40 zwemt een grote Bever voor me, steeds rechts van de nevengeul, duikt onder Bitterzoet. Dan zie ik de grote Bever op een afstand van tien meter voor me op het smalle paadje, hij is via een opgang het land opgekropen, even later zie ik de Bever op slechts vijf meter van me vandaan, er wordt van populierenblaadjes gegeten. Hij vertrouwt het niet, loopt via de Beverwissel en een beetje snuivend weer de nevengeul in op een afstand van slechts twee meter van me, klapt niet met de staart op het water. De Bever zwemt steeds voor me en steeds rechts tegen de vegetatie om wat later weer het land op te gaan. Waterdruppels worden door de zon beschenen, lijken wel pareltjes, de Bever schudt zijn bruinkleurig lichaam nog eens flink. Hij waggelt richting Canadese populier, ik heb nog nooit een boom knagende Bever gezien, dat zou toch fantastisch zijn, doch rond 20.30 uur rent de Bever weer terug naar de nevengeul en zwemt verder stroomopwaarts. Duikt onder een pol Zwanenbloemen door en zwemt schokkend, omdat hij de beide met vliezen beklede poten gelijktijdig gebruikt. Hij zwemt richting regelbaar inlaatwerk, maar ik ben hem even kwijt, dan zie ik de Bever weer, vlak onder me. De Bever zwemt naar het inlaatwerk tussen de Zwanenbloemen door en langs een bloeiende Buddleja. Gaat even kort uit het water, knaagt aan een tak van een wilg en neemt de tak mee richting inlaatwerk. Vlak voor dit werk, bij

Gele lis en Reuzenbalsemien, wordt de tak opgegeten en gaat dit prachtige dier weer stroomafwaarts terug. Het is nu 20.45 uur. Ik wandel over de tweede inlaat van de nevengeul en volg de nevengeul dan stroomafwaarts, hier is de stroming erg hard. Om 21.00 uur zie ik twee Bevers, een grote en een jong van vorig jaar, de grote zorgt voor een modderstroom in de nevengeul. 18 juli 2020. Om 20.20 uur hoor ik geknaag en beweging in het water, een Bever duikt en ik krijg hem voorlopig niet meer in beeld, even later zwemt hij richting inlaatwerk. Rond 20.30 uur ben ik bij dit stuwtje, ik moet nu goed opletten omdat de volwassen Bever richting dit stuwtje is gezwommen. Om 20.46 uur zie ik tegen de oever de Bever, ze is slechts vijf meter van me vandaan, ik heb zicht op vier grote lichtroze tepels. Met haar voorpoten wrijft ze over het borstgedeelte met de circa vier centimeter lange tepels. De gespreide rechter achterpoot met het zwemvlies is ook duidelijk zichtbaar. Ik zie ook duidelijk de dubbele teen aan de linkerkant van deze poot. Voordat ze te water gaat, graaft ze met haar voorpoten nog wat over de daar liggende aarde, afbakening van haar territorium? Om 21.00 uur hoor ik duidelijk geknabbel. Een jonge Bever van dit jaar komt de wal op, pakt met zijn voorpootjes dorre blaadjes van de Canadese populier en eet die op, ook een stengeltje van de munt gaat naar binnen, ruikt er wel eerst aan. Dit zwarte jong nadert me tot op een halve meter, het zal circa twee maanden oud zijn. De jonge dieren blijven zes weken in de burcht, drinken vette melk, waarna ze snel groeien en na twee weken eten ze al planten. Bij de geboorte zijn ze ongeveer 37 cm groot. Achter dit jong zie ik nog een grotere Bever, ik denk dat dit pa is. Met een omtrekkende beweging hoop ik te voorkomen dat ik dit fantastische schouwspel verstoort.

Indien onbestelbaar retour: De Kringloop Linne, Burton Jostweg 7, 6041 PG Roermond

Meer dan ooit, en om meer redenen dan in tijden van voorheen, is het veilig om je tussen schimmels, fungi, half-vergane bladeren, spinnen, torren, mollusken en raadselachtige bodemdierpjes te begeven.

Mondkapje en ontsmettingsmiddel zijn er overbodig. Je mag er gerust zingen of luid huilen als je daar behoefte aan hebt - geen duizendpoot, krekkel of oorworm die er zich aan zal storen.

Als je goed luistert, hoor je hoe alles een eigen geluid, een eigen frequentie, een eigen entiteit heeft: het knispert, piept, knort, lacht, lispelt en ritselt van alle kanten héél zachtjes. Tezamen vormt het een lied van troost en vertrouwen.

Tekst en foto; Marianne Vos

LANDSCHAPSVERENIGING De Kringloop Linne

